

Vihdin kunnan vieraslajiohjeistus

Vihdin kunnan ympäristönsuojelu ja -valvonta 2026

V/HTV

Sisällysluettelo

Johdanto.....	3
Vieraslajit ja haitalliset vieraslajit	3
Vieraslajien tilanne Vihdissä	4
Haitallisten vieraslajien tunnistaminen ja torjunta	5
Erilaiset torjuntakeinot.....	5
Vieraslajitalkoot.....	6
Crowdsorsa.....	7
Vastuu haitallisten vieraslajien torjunnasta	7
Haitallisten vieraslajien kasvattamisen seuraamukset	8
Vieraslajijätteen käsittely Vihdissä	8
Maa-aineksen käsittelyn merkitys haitallisten vieraslajien leviämisessä	10
Vieraslajeja sisältävän maa-aineksen kuljettaminen	10
Haitalliset vieraslajit ja veneilijät	11
Lammasaitaukset haitallisten vieraslajien torjunnassa	12
Lopuksi	13
Lähteet	14
Liitteet	15

Johdanto

Vieraslajit ovat yksi nopeimmin kasvavista luonnon monimuotoisuutta uhkaavista tekijöistä. Tämä ohjeistus kokoaa yhteen keskeisimmät tiedot haitallisista vieraslajeista Vihdin kunnan näkökulmasta, antaa opastusta vieraslajien torjuntaan ja vieraslajijätteen käsittelyyn. Lisäksi tarkoituksena on lisätä kuntalaisten ja alueella toimivien yritysten tietoisuutta yleisimmistä haitallisista vieraslajeista. Ohjeistuksessa keskitytään ennen kaikkea vieraslajien tilanteeseen Vihdissä, haitallisten vieraslajien torjuntaan ja oikeaoppiseen käsittelyyn sekä maanomistajan vastuisiin ja velvoitteisiin.

Vieraslaji käsitteellä tarkoitetaan lajia, joka on ihmisen toimesta joko tahallisesti tai tahattomasti levinnyt luontaisen elinympäristönsä ulkopuolelle. Haitalliseksi vieraslajiksi kutsutaan lajia, joka aiheuttaa merkittävää ekologista, taloudellista, terveydellistä tai sosiaalista uhkaa.

Ohjeistuksen liitteissä on esitelty Vihdin kunnan alueella usein esiintyviä vieraslajeja lajikorttien muodossa: komealupiini, jättipalsami, jättiputkiryhmä, kurturuusu, japanintatar, viitapihlaja-angervo, isosorsimo ja espanjansiruetana.

Vieraslajit ja haitalliset vieraslajit

Vieraslajilla tarkoitetaan lajia, joka on levinnyt ihmisen vaikutuksesta tahallisesti tai tahattomasti lajin alkuperäisen levinneisyysalueen ulkopuolelle. Vieraslajista muodostuu haitallinen vieraslaji, mikäli se aiheuttaa selkeitä haittoja luonnon monimuotoisuudelle. Haitalliset vieraslajit aiheuttavat lisäksi taloudellisia, terveydellisiä ja sosiaalisia vaikutuksia. Suomi on sitoutunut kansallisesti sekä kansainvälisesti torjumaan haitallisia vieraslajeja ja niiden aiheuttamia haitallisia vaikutuksia. Esimerkiksi laissa vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015) on kielletty vieraslajien pitäminen, kasvattaminen, istuttaminen, kylväminen tai muulla tavalla pitäminen niin, että se voi päästä ympäristöön.

Suomessa vieraslajien luokitteluun käytetään kahta tasoa: EU:n vieraslajiluettelo ja kansallinen vieraslajiluettelo. EU:n vieraslajiluetteloon kuuluvat lajit on määritelty haitallisiksi vieraslajeiksi koko EU:n alueella ja niiden kasvatus, ympäristöön päästäminen, hallussapito, myynti ja maahantuonti on kielletty koko EU:n alueella. Kansalliseen

vieraslajiluetteloon kuuluvat ne lajit, jotka eivät kuulu EU:n vieraslajiluetteloon, mutta joita pidetään Suomessa haitallisina. Myös kansallisen vieraslajiluettelon lajien kasvatus, ympäristöön päästäminen, hallussapito, myynti ja maahantuonti on kielletty. (Vieraslajit.fi 2026.)

Vieraslajien tilanne Vihdissä

Vihdin kunta on huomionnut haitalliset vieraslajit ympäristönsuojelumääräyksen 26 §:ssä, jossa mainitaan, että Vihdin kunnan alueella tehtävissä toimissa tulee huomioida haitallisten vieraslajien leviämisen aiheuttama riski alueen arvokkaille elinympäristöille ja lajistolle.

Vihdin kunta onkin sitoutunut torjumaan alueella esiintyviä haitallisia vieraslajeja. Näihin lajeihin lukeutuvat muun muassa komealupiini, jättipalsami, jättiputket, japanintatar, kurttureusu ja espanjansiruetana. Vihdin kunnan mailla vieraslajien torjunnasta vastaa yhdyskuntatekniikan puistoyksikkö.

Kuva 1. Vihdissä on tehty järjestelmällistä työtä haitallisten vieraslajien torjumiseksi. Vihdin kunnan mailla vieraslajien torjuntatyöstä vastaa yhdyskuntatekniikan puistoyksikkö.

Haitallisten vieraslajien tunnistaminen ja torjunta

Haitallisten vieraslajien tunnistaminen voi olla paikoitellen haasteellista. Mikäli on epäselvää, onko kyseinen laji haitallinen vieraslaji, voi asian tarkistaa esimerkiksi Vieraslajit.fi sivustolta. Sivustolla on listattu keskeisimpiä tuntomerkkejä, sekä muuta hyödyllistä tietoa haitallisista vieraslajeista. Esimerkiksi kurttturuusun voi helposti sekoittaa muihin kasveihin, kuten metsäruusuun. Tällaisessa tilanteessa Vieraslajit.fi sivustolta voi tarkistaa kurttturuusun keskeisimmät tuntomerkit ja varmistua oikeasta lajista.

Haitallisten vieraslajien torjunta on erittäin tärkeää luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi. Haitalliset vieraslajit vievät elintilaa alueen alkuperäiseltä lajistolta ja heikentävät näin ollen niiden asemaa. Pahimmassa tapauksessa haitalliset vieraslajit voivat aiheuttaa toisen lajin häviämisen alueelta kokonaan. Haitalliset vieraslajit vaikuttavat lisäksi alueiden virkistyskäyttömahdollisuuksiin.

Haitallista vieraslajiesiintymää on yleensä tarpeen torjua useita kertoja saman kasvukauden aikana ja useana vuonna peräkkäin. Näin varmistetaan, että haitallinen vieraslajiesiintymä saadaan todella häviämään alueelta eikä pääse leviämään uudelleen.

Tieto haitallisten vieraslajien esiintymisalueista on tärkeää, koska se auttaa viranomaisia seuraamaan tilannetta ja kohdentamaan torjuntatoimia tehokkaammin. Haitallisista vieraslajihavainnoista voi ilmoittaa kunnan ympäristövalvontaan tai Vieraslajit.fi -sivuston karttapalveluun.

Erilaiset torjuntakeinot

Haitallisten vieraslajien torjunnassa olennaista on varhainen havaitseminen, reagointi ja ajoitus, jotta haitallisten vieraslajien leviäminen laajoille sekä uusille alueille voidaan estää. Torjuntatyötä kannattaa tehdä jo alkukesästä, kun kasvustot ovat vielä pieniä, eikä kukintoja tai siemeniä ole ehtinyt muodostua. Tällöin torjuntaa on helpompi toteuttaa ja kustannukset jäävät vähäisemmiksi.

Torjuntaa voidaan toteuttaa eri tavoin käyttäen mekaanisia, kemiallisia tai biologisia torjuntatoimenpiteitä. Mekaanisia torjuntatapoja ovat esimerkiksi kitkentä, kasvuston näännyttäminen, kukintojen katkaiseminen, juurakoiden

kaivaminen ja kasvuston peittäminen. Kemiallista torjuntaa tehdään erilaisten torjunta-aineiden avulla, mutta niiden käytössä on huomioitava ympäristövaikutukset ja käyttörajoitukset sekä työturvallisuus.

Kuumavesikäsitteily on ekologinen vaihtoehto torjua haitallisia vieraslajeja, ilman ympäristöä kuormittavia kemikaaleja. Kuumavesikäsitteilyssä suihkutetaan kiehuvaa vettä kasvustojen päälle, jolloin kasvustot kuolevat. Kuumavesikäsitteilyä tulee toistaa 2–3 kertaa kasvukauden aikana.

Paras torjuntatapa ja ajankohta riippuu torjuttavasta lajista, joten ennakkosuunnittelu on tärkeää. Kaikki torjuntatoimet vaativat myös sinnikkyyttä ja toistamista, sillä toimia tulee yleensä jatkaa useampana vuonna peräkkäin. Vieraslajien torjuntaan tulee lisäksi aina olla maanomistajan suostumus.

Kuva 2. Kitkemisen tai niittämisen jälkeen vieraslajikasvusto voidaan peittää kestävällä valoa läpäisemättömällä pressulla tai katemuovilla. Tämä on hyvä tapa torjua vieraslajiesiintymiä etenkin vaikeakulkuisessa maastossa. Kasvuston tulee olla peitettynä usean vuoden ajan.

Vieraslajitalkoot

Vihdin kunta kannustaa asukkaita yhteisiin vieraslajitalkoihin, joita kuka tahansa voi järjestää. Talkoista voidaan tiedottaa kunnan Facebook-sivuilla, ympäristövalvonnan ajankohtaista-sivulla ja mahdollisten yhteistyötahojen omissa tiedotuskanavissa.

Vihdin kunta tukee asukkaiden järjestämiä talkoita tarjoamalla jätesäkkejä vieraslajijätteen keräämiseksi ja apua kasvijätteen poiskuljettamiseen. Jätesäkkejä voi noutaa Vihdin kunnantalolta, Vihdin pääkirjastolta ja Kirkonkylän kirjastolta. Talkoojärjestelyistä tulee sopia etukäteen Vihdin kunnan johtavan puutarhurin kanssa.

Talkoot ovat erinomainen keino tehdä tärkeää luonnonsuojelutyötä, sillä jokainen tehty torjuntatalkoo on askel kohti monimuotoisempaa luontoa. Kitkentätalkoot kannattaa toteuttaa 2–3 kertaa kasvukauden aikana ja toistaa seuraavina vuosina. Esimerkiksi jättipalsamikasvusto katoaa muutamassa vuodessa, jos siemeniä ei ehdi muodostua. Mikäli kohde sijaitsee virtavesien äärellä, kannattaa torjuntatoimet aloittaa yläjuoksulta.

Crowdsorsa

Vihdin kunta otti kesällä 2026 käyttöön Crowdsorsa-mobiilipelin, jonka avulla kuka tahansa voi torjua Vihdin kunnan mailla olevia vieraslajeja ja tienata sen avulla rahaa. Valikoidut lajit, joiden osalta torjuntaa voi tehdä olivat kesällä 2026 komealupiini, jättipalsami ja espanjansiruetana.

Crowdsorsa-mobiilipelissä osallistuja lataa mobiililaitteelleen sovelluksen, minne on merkattu etukäteen alueet, joilla mahdollista torjuntaa saa tehdä. Löytäessään esiintymän maastossa, osallistuja videoi alueen, jonka jälkeen tehdään torjunta. Sama alue videoidaan uudelleen torjunnan jälkeen. Videot tulee ladata Crowdsorsan laadunhallinnan tarkastettavaksi kolmen päivän (72 h) kuluessa, jonka jälkeen hyväksytyistä suorituksista maksetaan palkkio.

Espanjansiruetanoiden kohdalla kerätään ja lopetetaan Vihdin kunnan mailta löydettyjä espanjansiruetanoita. Osallistajat kuvaavat videon, jossa tiivis tai suljettava litran astia täytetään kerätyillä, kuolleilla etanoilla ja pudotetaan suljettuna kartalle merkittyyn etanaroskikseen. Eläinsuojelulain mukaan eläimille ei saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä, joten espanjansiruetanat tulee lopettaa mahdollisimman nopeasti. Kuolleet espanjansiruetanat tulee laittaa niitä varten perustettuihin etanaroskiksiin.

Vastuu haitallisten vieraslajien torjunnasta

Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015) määrää maanomistajaa poistamaan haitalliseksi säädetyt vieraslajit omalta kiinteistöltään. Tämä ei kuitenkaan koske nisäkkäitä ja lintuja. Kiinteistön

omistajan tai haltijan tulee huolehtia kohtuullisista toimenpiteistä haitalliseksi määriteltyjen vieraslajien poistamiseksi. Kohtuullisia keinoja arvioitaessa otetaan huomioon vieraslajin hävittämiseen ja leviämisen estämiseen käytettävissä olevat resurssit.

Mikäli maanomistaja on istuttanut pihalleen haitallisen vieraslajin, on hän velvollinen poistamaan sen. Lisäksi maanomistaja on velvollinen poistamaan haitallisen vieraslajin omalta tontiltaan, mikäli se on kulkeutunut sinne naapurista tai muualta ympäristöstä. Erityisen tärkeää on estää haitallisten vieraslajien leviäminen omalta tontilta muualle maastoon.

Haitallisten vieraslajien kasvattamisen seuraamukset

Haitalliseksi säädettyjä vieraslajeja ei saa pitää, kasvattaa, istuttaa, kylvää tai muulla vastaavalla tavalla käsitellä siten, että laji voi päästä ympäristöön. Tahallisesta haitallisen vieraslajin kasvattamisesta, halussa pidosta tai myynnistä voidaan määrätä sakkorangaistus, uhkasakko tai teettämisuhka. Myös torjuntatyö voidaan teettää maanomistajan kustannuksella, mikäli hän laiminlyö velvoitteitaan. Viranomaisella on oikeus määrätä maanomistajaa hävittämään ympäristöön päässeet haitalliset vieraslajit. Vieraslajien kasvatuskiellon noudattamista valvoo Lupa- ja valvontavirasto (LVV).

Jos vieraslajin torjuntatyö laiminlyödään ja laji pääsee leviämään kiinteistön ulkopuolelle, voidaan kiinteistön omistaja tai haltija määrätä hävittämään levinneet vieraslajiesiintymät.

Haitalliset vieraslajit usein leviävät ympäristöön puutarhoista. Uusien haitallisten vieraslajien syntymisen estämiseksi onkin tärkeää seurata ja tarvittaessa estää puutarhoissa kasvavien lajien leviämistä. Vieraslajit.fi sivustolla on listattu lajeja, joita voidaan pitää tulevaisuudessa mahdollisina haitallisina vieraslajeina.

Vieraslajijätteen käsittely Vihdissä

Vieraslajit leviävät tehokkaasti esimerkiksi maastoon viedyn puutarhajätteen tai maarakentamisessa käytetyn, vieraslajien siemeniä, juuren paloja tai munia sisältävän maa-aineksen mukana. Tämän takia puutarhajätettä tai muuta vieraslajijätettä ei saa viedä maastoon, kuten joutomaille. Vieraslajeja sisältävien maa-ainesten huolellisella käsittelyllä vältetään vieraslajien leviämisestä aiheutuvat luontohaitat sekä hallintakustannukset.

Haitalliset vieraslajit tulee hävittää palavan sekajätteen mukana, määrät tulisi kuitenkin pitää mahdollisimman pieninä. Vieraskasvilajien lisääntymiskykyiset osat kuten siemenet, siemeniä sisältävät kukinnot, juurakot ja juuren palat tulee hävittää pieninä erinä poltettavana sekajätteenä. Myöskään kompostoriin ei saa laittaa vieraslajeiksi luokiteltujen kasvien lisääntymiskykyisiä osia (Uudenmaan jätelautakunta 2026). Kuitenkin lisääntymiskyvyttömät kasvinosat kuten niitetyt varret voi kompostoida tai jättää maatumaan maastoon.

Vieraslajikasvijäte tulee viedä käsittelypaikkaan, jolle on ympäristöluvassa sallittu vieraslajikasvijätteen vastaanotto. Vihdissä Rosk'n Roll vastaanottaa jäteasemillaan maksutta toimialueen kotitalouksien henkilö- tai pakettiautolla tuomat pienkuormat, jotka sisältävät haitallisia vieraslajeja. Kaikki kasvien osat tulee olla pakattuina jätesäkkeihin, eikä mukana saisi juurikaan olla maa-ainesta. Suuremmista vieraslajijätekuormista tulee olla yhteydessä etukäteen. (Rosk'n Roll 2026.)

Kuva 3. Vieraslajijäte pitää toimittaa käsittelypaikkaan, jolle on ympäristöluvassa sallittu niiden vastaanotto. Vieraslajit ja muut puutarhalajit leviävät maastoon, mikäli joutomaille vietään puutarhajätettä.

Maa-aineksen käsittelyn merkitys haitallisten vieraslajien leviämisessä

Haitalliset vieraslajit leviävät tehokkaasti maa-aineksen mukana. Vieraslajeja sisältävien maa-ainesten siirtelyssä on kiinnitettävä erityistä huomioita siihen, ettei vieraslajeja pääse leviämään uusille kasvupaikoille. Esimerkiksi siemenistä lisääntyvien vieraskasvilajien kohdalla on huolehdittava, ettei siemeniä pääse muodostumaan ja varisemaan siirrettävien maa-ainesten mukana. (Vieraslajit.fi 2026; Manninen 2025, 10.) Viherrakentamisessa tuleekin käyttää maa-ainesta, joka ei sisällä vieraslajeja. Näin vähennetään merkittävästi vieraslajien leviämistä maastoon ja välttyään kustannuksilta.

Ammattimaiseen maa-ainesten käsittelyyn kuten seulomiseen, maa- ja ympäristörakentamiseen, hautaamiseen, varastointiin tai läjittämiseen tarvitaan tilanteesta riippuen ympäristölupa, toimenpidelupa tai ilmoitusmenettely. Yksityishenkilö voi puolestaan tehdä omalla kiinteistöllään pienimuotoista ja kertaluontoista maarakentamista ilman lupaa. (Vieraslajit.fi 2026; Manninen 2025, 5.)

Ennen rakentamisvaiheen käynnistymistä on hyvä kartoittaa alueen mahdolliset vieraslajit, sekä niihin liittyvät toimenpiteet. Tällaisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi vieraslajien mahdollinen käsittely omalla kiinteistöllä ja minne vieraslajeja sisältävä maa-aines tulee toimittaa. Oleellista on selvittää tarvittavat toimenpiteet ensin ja vasta sen jälkeen toimia. Näin voidaan välttyä vieraslajien leviämiseltä, rakentamisen viivästyksiltä sekä lisäkustannuksilta.

Vieraslajeja sisältävän maa-aineksen kuljettaminen

Vieraslajeja sisältävää maata ei saa sekoittaa puhtaaseen maahan. Vieraslajia sisältävä maa tulee erotella ja pitää erillään muista maamassoista työmaalla. Maa-aineksen vastaanottajalle tulee ilmoittaa etukäteen siitä, että kuorma sisältää vieraslajeja. Kuljetuksen ajaksi kuorma on peitettävä huolellisesti (esim. pressulla), jotta siemenet tai kasvinosat eivät pääse pölisemään tienvarsille matkan aikana. Eri vastaanottopaikat hinnoittelevat vieraslajeja sisältävän jätteen eri tavoin.

Haitalliset vieraslajit ja veneilijät

Vihdin kunnan alueella on paljon vesistöjä, jotka muodostavat merkittävän haitallisten vieraslajien leviämiskeskuksen. Vieraskasvilajien siemenet kykenevät leviämään pitkiäkin matkoja veden välityksellä. Vedessä elävät vieraslajit voivat siirtyä vesistöstä toiseen esimerkiksi pesemättömän veneen tai kalastusvälineiden mukana. Vesistöjen suojeleminen haitallisilta vieraslajeilta on tärkeää, koska haitalliset vieraslajit vähentävät vesiekosysteemien monimuotoisuutta ja virkistyskäyttömahdollisuuksia. Vesistöjen haitalliset vieraskasvilajit voivat muun muassa muuttaa ravinnekiertoa ja vaikuttaa veden laatuun. Näillä voi olla vaikutusta esimerkiksi kala- ja rapukantoihin. Vesistöön päätyneen vieraslajin poistaminen voi olla mahdotonta tai erittäin kallista. Veneet ja muut välineet tuleekin pestä huolellisesti, jotta voidaan ennaltaehkäistä vieraslajien leviämistä vesistöjen välillä. (Vieraslaji.fi 2026). Esimerkiksi vesistöjen rannoilla kasvava isosorsimo voi leviä uusille alueille veneiden, saappaiden ja trailerien kautta.

Kuva 4. Veneet, trailerit ja muut välineet tulee puhdistaa vesistöstä toiseen siirryttäessä. Näin voidaan estää muun muassa isosorsimon sekä muiden vieraslajien leviäminen uusille alueille.

Lammasaitaukset haitallisten vieraslajien torjunnassa

Vihdin kunta on hyödyntänyt useana vuonna lampaita vieraslajien torjunnassa. Lammasaitaus on perustettu muun muassa Hiidenrantaan, missä lampaat torjuvat laiduntamalla tehokkaasti komealupiinia. Lisäksi toisessa aitauksessa lampaat ovat torjuneet jättipalsamia. Lampaat ovatkin hyvä apuväline vieraslajien torjuntaan esimerkiksi paikoissa, jotka ovat ihmiselle liian suuria kitkentään tai esimerkiksi ojien halkomia (Vieraslajit.fi 2026).

Vieraslajien torjunnan ohella lampaat avartavat alueen maisemaa, näyttävät luonnollisella tavalla heinikot ja lisäävät luonnon monimuotoisuutta (Sillanpää 2019). Lisäksi lampaat tuovat alueelle virkistyskäyttömahdollisuuksia, kun kuntalaiset voivat ihastella lampaita työntouhussa. On hyvä muistaa, ettei lammaslaidunta ole tarkoitettu koirien ulkoilualueiksi. Lammasaitauksia ihastelevien tuleekin kunnioittaa lampaita ja huolehtia niiden työrauhasta.

Kuva 5. Lampaat ovat tehokas apuväline haitallisten vieraslajien, kuten komealupiinin ja jättipalsamin torjunnassa. Kuvan lampaat Hiidenrannan lammasaitauksessa.

Lopuksi

Vieraslajit ovat yleinen ja kasvava ongelma maailmanlaajuisesti, ja lisätietoa vieraslajeista saadaan jatkuvasti lisää. Ihmisten onkin hyvä olla tietoinen haitallisista vieraslajeista, jotta haitalliset vaikutukset jäisivät mahdollisimman vähäisiksi. Hyödyllistä tietoa haitallisista vieraslajeista on listattuna tämän ohjeistuksen lähdeluettelo.

Tämä on ensimmäinen Vihdin kunnan laatima vieraslajiohjeistus, jota voivat hyödyntää niin Vihdin kuntalaiset, yritykset kuin kunnan viranomaisetkin. Vieraslajiohjeistus on laadittu kesällä 2026 ja sitä tullaan päivittämään myös tulevana vuosina.

Lähteet

Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta 1709/2015. 2015. Finlex.
Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2015/1709>

Manninen, M. 2025. Haitallisia vieraslajikasveja sisältävä kasvi- ja maa-
ainesjäte. Ohje käsittelyyn ympäristöluvanvaraisilla vastaanottopaikoilla.
Kainuun ELY-keskus & Sitowise Oy. Saatavissa: https://cdn.prod.website-files.com/67d9309c6a32d24f0ce40a3a/6864e5fb12e624a09eb18769_VIERAS~1.PDF

Rosk'n Roll 2026. Jäteopas. Haitalliset vieraslajit. Saatavissa:
<https://rosknroll.fi/jateryhma/haitalliset-vieraskasvilajit/>

Sillanpää, S. 2019. Lampaat laitumella hoitavat maisemaa ja pitävät yllä
monimuotoisuutta. ProAgria. Saatavissa:
<https://www.proagria.fi/blogit/uhanalainen-luonto/lampaat-laitumella-hoitavat-maisemaa-ja-pitavat-ylla-monimuotoisuutta>

Uudenmaan jätelautakunta 2026. Jätehuoltomääräykset. Saatavissa:
<Jatehuoltomaaraykset-1.5.2026-alkaen-suomi.pdf>

Vantaan kaupunki 2024. Rikkakasveja torjutaan tänä kesänä ekologisesti
kuumavesikäsittelyllä ensimmäistä kertaa koko Vantaan katualueilla.
Saatavissa: <https://www.vantaa.fi/fi/ajankohtaista/uutinen/rikkakasveja-torjutaan-tana-kesana-ekologisesti-kuumavesikasittelylla-ensimmaista-kertaa-koko-vantaan-katualueilla>

Vieraslajit.fi 2026. Havaitse, tunnista, ilmoita ja torju! Tietoja vieraslajeista
Suomessa. Saatavissa: <https://vieraslajit.fi/>

Vihdin kunta 2024. Vihdin kunnan ympäristönsuojelumääräykset 2024.
Saatavissa: https://www.vihti.fi/wp-content/uploads/2024/08/vihdin-kunnan-ymparistonsuojelumääräykset-2024_sis-liite-1-ja-liite-2.pdf

Liitteet

Liite 1: Lajikortit

Lajikortti 1. Komealupiini (*Lupinus polyphyllus*)

Tunnistaminen

- Monivuotinen hernekasvi, joka voi kasvaa n. 1-1,5 m korkuiseksi
- Kukinto terttumainen, pitkä ja väriltään sininen, violetti, vaaleanpunainen tai valkoinen
- Lehdet suipot, pitkäruiotiset ja sormilehdykkäiset (9-15 sormea). Palko ruskea ja harvakarvainen
- Varsi yleensä haaraton

Kasvupaikat

- Joutomaat, tienpientareet, ratapenkereet, rantatörmät, kedot, niityt, harjumetsät

Kasvu aika

- Kukkii kesä-heinäkuussa, syyskuulle saakka

Leviäminen

- Leviää siemenistä siemenpaljon haljetessa

Haitallisuus

- Kansallisesti haitallinen vieraslaji
- Uhkaa uhanalaisia niittykasveja ja niittyjen hyönteisiä
- Lupiinin siitepölyn sisältämä myrkyllinen alkaloidi, lupaniini voi haitata kimalaisten lisääntymistä

Torjunta

- Alkukesällä parhaaseen kukinta-aikaan
- Suositaan säännöllistä niittoa 2-4 kertaa kasvukauden aikana, kuitenkin ennen siementen kypsymistä
- Kukinnon katkaiseminen tai kasvin niittäminen tyveltä
- Yksittäiset esiintymät voi kaivaa juurineen ylös maasta
- Torjuntaa jatkettava usean vuoden ajan

Jätteiden käsittely

- Erottele siemeniä sisältävät osat ja kukinnot erilleen vähentääksesi pois vietävän jätteen määrää
- Niitetyt varret ja siemenettömät kukinnot voi laittaa kompostiin tai haravoida kasvupaikalla kasaan maatumaan
- Niittojätteen peittäminen esim. pressulla tehostaa hävitystoimia
- Siemeniä sisältävät kukinnot ja muut kasvijätteet voi hävittää kaksinkertaisessa jätessäkin pieninä erinä poltettavana jätteenä

V/HTA

Lajikortti 2. Jättipalsami (*Impatiens glandulifera*)

Tunnistaminen

- Yksivuotinen mehevävartinen ruoho, joka voi kasvaa noin 1,5-3 m korkuiseksi. Muodostaa tiheitä kasvustoja
- Kukinto pystyssä oleva terttu. Kukka suuri ja kaksineuvoinen, väriltään vaaleanpunainen, tummanpunainen tai valkoinen
- Lehdet suikeat ja tiheästi hammaslaitaiset
- Hedelmä litumainen kota
- Varsi lähes haaraton

Kasvupaikat

- Kosteat ja rehevät kasvupaikat. Tunkiot, rantakosteikot, ruovikot, pellonlaitamat, teiden ja rautateiden pientareet, ojat, jokien ja purojen varret

Kasvu aika

- Kukkii heinä-syyskuussa

Leviäminen

- Leviää siemenistä erittäin herkästi. Kasvi heittää siemenet laajalle alueelle

Haitallisuus

- EU:ssa haitalliseksi säädetty vieraslaji
- Laajat kasvustot, jotka vievät elintilaa alkuperäiseltä lajistolta ja vähentää luonnon monimuotoisuutta
- Uhkaa uhanalaisia kasvilajeja sekä voi vähentää selkärangattomien eläinten määrää
- Altistaa maata eroosiolle hennon juuriston takia

Torjunta

- Kesällä ennen kukintaa ja siementen kypsymistä. Suositellaan säännöllistä kitkentää tai niittoa 2-3 kertaa kasvukauden aikana
- Kitkeminen juurineen, niitto, kuumavesikäsitteily ja laidunnus
- Torjuntaa toistettava usean vuoden ajan

Jätteiden käsittely

- Erottele siemeniä sisältävät kasvin osat ja kukinnot erikseen vähentääksesi pois vietävän jätteen määrää
- Ennen kukintaa niitetyt/kitketyt varret voi kompostoida tai haravoida kasvupaikalla kasaan maatumaan
- Niittojätteen peittäminen tehostaa hävitystoimia
- Siemeniä sisältävät kukinnot ja muut kasvijätteet voi hävittää kaksinkertaisessa jätessäkin pieninä erinä poltettavana jätteenä

V/HTA

Lajikortti 3. Kurtturuusu (*Rosa rugosa*)

Tunnistaminen

- Tiheäkasvuinen pensas, joka voi kasvaa 0,5-1,5 m korkuiseksi. Muodostaa laajoja kasvustoja
- Kukka kookas, väriltään aniliinipunainen, vaaleanpunainen tai valkoinen. Kukassa on yleensä viisi terälehteä, kukkaperä käyrä
- Oksat tiehän piikkiset. Piikit vaihtelevan kokoisia ja karvaisia
- Lehdet paksut, pinnaltaan uurteiset ja ryppyiset, alapuolelta tiheäkarvaiset
- Ruusunmarjat eli kiulukat punaisia, keskeltä litistyneitä. Siemenet kypsyvät kiulukan sisällä loppukesästä

Kasvupaikat

- Rannikot ja teiden pientareet

Kasvu aika

- Kukkii kesä-syyskuussa

Leviäminen

- Juurakon palasista ja siemenistä

Haitallisuus

- Kansallisesti haitallinen vieraslaji
- Valtaa erityisesti hiekkaisia rantoja
- Lintujen syömien kiulukoiden mukana siemenet leviävät laajoille alueille → uhkaa merenrantalajistoa

Torjunta

- Kaivuu: pensas leikataan tyveä myöten alas, jonka jälkeen kaivetaan juurakko kokonaan pois maasta
- Näivetys: Pensas leikataan alas, n. 20-30 cm korkuiseksi tapeiksi. Tappeihin kasvavat versot nypitään irti vähintään 1-2 kertaa kasvukauden aikana ja usean vuoden ajan
- Peittäminen: Pensas leikataan tyveä myöten alas, jonka jälkeen se peitetään pressulla. Pressun annetaan olla 2-3 vuotta

Jätteen käsittely

- Erottele siemeniä sisältävät kasvin osat ja kukinnot erikseen vähentääksesi pois vietävän jätteen määrää
- Leikatut kasvinosat voi jättää pensaan juurelle maatumaan
- Siemeniä, kiulukoita, juurakoita ja juuren palasia voi hävittää kaksinkertaisessa jätessäkin pieninä erinä poltettavana jätteenä

Lajikortti 4. Japanintatar (*Reynoutria japonica*)

Tunnistaminen

- Monivuotinen ruohokasvi, jonka versot voivat kasvaa jopa 3 m pitkiksi. Muodostaa tiheitä kasvustoja
- Kukinto pysty, terttumainen viuhkosto ja pienten terälehtien väri valkoinen tai vaaleanpunainen
- Varsi ontto ja puumainen, väriltään vaaleanvihreä ja siinä on usein punertavia tai punaruskeita täpliä
- Alhaalta haaraton, yläosasta vähän haarova
- Lehdet 10-15 cm pitkiä, kolmionmuotoisia, tylppätyvisiä sekä pitkä- ja kapeakärkisiä. Alapuolet karvattomia
- Juuristo voi ulottua jopa 3 m syvyyteen ja 5-6 m leveydelle

Kasvupaikat

- Teiden- ja radan varret, joenvarret, kaatopaikat, metsänreunat, metsän aukiot

Kasvu aika

- Kukkii syys-lokakuussa

Leviäminen

- Juurakon kappaleista

Haitallisuus

- EU:ssa haitalliseksi säädetty vieraslaji
- Laajat kasvustot vievät elintilaa muilta kasveilta
- Estävät puuvartisten kasvien itämistä
- Eroosion lisääntyminen

Torjunta

- Alkukesästä kasvien ollessa pieniä
- Pienet kasvit voi kiskoa juurineen maasta
- Kasvuston alas leikkaaminen, jonka jälkeen peitetään esim. katemuovilla. Annetaan olla 3-4 vuotta
- Suurissa kasvustoissa voi hyödyntää lampaiden laidunnusta
- Torjuntaa toistettava usean vuoden ajan

Jätteiden käsittely

- Seulo juurakot ja sen palat erilleen maa-aineksesta vähentääksesi pois vietävän jätteen määrää
- Niitetyt varret ja lehdet voi jättää paikalleen maatumaan tai kompostoida
- Juurakot ja juuren paloja sisältävät muut kasvijätteet voi hävittää kaksinkertaisessa jätessäkin pieninä erinä poltettavana jätteenä

Lajikortti 5. Jättiputkiryhmä (*Heracleum persicum* –ryhmä)

Tunnistaminen

- Kaksivuotinen sarjakukkaiskasvi, joka voi kasvaa 3-5 m korkuiseksi. Muodostaa laajoja, tiheitä kasvustoja
- Varsi jopa 10 cm paksu ja karvainen
- Armenianjättiputki ja kaukaisianjättiputki yksivartisia, varressa punaisia tai punaruskeita laikkuja. Persianjättiputki on monivartinen, varsi alaosastaan täysin violetti tai punaisenruskea
- Lehdet kookkaat, liuskoittuneet ja 1-3 pariset
- Kukinto monihaarainen, kerrannaissarja, jopa 0,5 m leveä. Väriltään valkoinen tai hennon vaaleanpunainen

Kasvupaikat

- Tienpienareet, pellot, metsät, rannat ja jokivarret

Kasvu-aika

- Kukkii kesä-elokuussa

Leviäminen

- Leviää siemenistä

Haitallisuus

- EU:ssa haitalliseksi säädetty vieraslaji
- Tiheät kasvustot tukahduttavat alleen muun kasvuston
- Vähentää muun muassa sukkulamatojen runsautta
- Yksipuolistaa maisemaa ja vaikuttaa virkistyskäyttöön
- Kasvineste aiheuttaa reagoiessaan auringon valon kanssa vakavia palovammoja

Torjunta

- Toukokuun alkupuolella tai alkukesästä kasvustoja ollessa pieniä
- Pääjuuren katkaisu: Pääjuuri katkaistaan pistolapiolla 10-20 cm syvyydestä tai kaivamalla juuri kokonaan maasta
- Kitkeminen: Tehokasta ensimmäisen vuoden hentojuurisille taimille
- Niitto: Tehokas menetelmä toistuvasti tehtynä, kun kasvusto on matalaa
- Kukintojen poistaminen: Estää uusien siementen kehittymisen ja varisemisen
- Näivetyt: Sopii pienille kasvustoille, jolloin kasvin niiton jälkeen kasvusto peitetään esim. katemuovilla.
- Hävittäminen vaatii useita vuosia. Siemenet voivat säilyä elinkykyisinä jopa 7 vuotta
- Torjunnassa käytettävä suojavarusteita

Jätteiden käsittely

- Erottele siemeniä sisältävät kasvin osat ja kukinnot erikseen vähentääksesi pois vietävän jätteen määrää
- Niitetyt varret ja lehdet voi kompostoida
- Siemeniä sisältävät kukinnot ja muut kasvijätteet voi hävittää kaksinkertaisessa jätessäkin pieninä erinä poltettavana jätteenä

V/HTA

Lajikortti 6. Viitapihlaja-angervo (*Sorbaria sorbifolia*)

Tunnistaminen

- Tiheä kasvuinen pensas, joka kasvaa noin 1-2 m korkeaksi
- Lehdet ovat sirolehdykkäiset ja suurikokoiset. Lehdissä on 6-15 paria lehdyköitä. Muistuttavat pihlajan lehtiä
- Kukinto valkoinen huiskilokukinto, kooltaan jopa 30 cm

Kasvupaikat

- Teiden varret, joutomaat ja metsänreunat

Kasvu aika

- Kukkii keskikesällä, heinä-elokuussa

Leviäminen

- Ensisijaisesti kasvullisesti maavarsien avulla, mutta jotkin lajikkeet tuottavat myös siemeniä

Haitallisuus

- Kansallisesti haitallinen vieraslaji
- Peittää muuta kasvillisuutta vähentäen monimuotoisuutta
- Leviää voimakkaasti

Torjunta

- Kasvuston leikkaaminen 3-4 kertaa kasvukauden aikana. Toistettava vuosittain
- Juurakoiden pois kaivaminen
- Leikatun kasvuston peittäminen esim. pressulla
- Kuumavesikäsitely
- Torjuntaa toistettava usean vuoden ajan

Jätteiden käsittely

- Erottele siemenet, juurakot ja niiden palat erilleen maa-aineksesta vähentääksesi pois vietävän jätteen määrää
- Oksat voi toimittaa lajitteluasemalle (ilman kukintoja, juuria tai maavarsia)
- Juurakot, juuren palat ja kukinnot tulee hävittää kaksinkertaisessa jätessäkin pieninä erinä poltettavana jätteenä

Lajikortti 7. Isosorsimo (*Glyceria maxima*)

Tunnistaminen

- Rannoilla kasvava 1-2,5 m korkea vaaleahkon vihreä heinäkasvi
- Muistuttaa järviruokoa, mutta erotettavissa lyhyen ja kalvomaisen kielekkeen perusteella
- Lehdet ovat n. 1 cm leveitä, vaaleankirkaanvihereitä, alta kiiltäviä ja kärjistä kapeita
- Kukinto on suuri ja runsashaarainen röyhy. Väri vaihtelee kellanruskeasta kellanvihreään.

Kasvupaikat

- Vesistöjen rannat, erityisesti järvien rannoilla

Kasvu aika

- Kukkii heinä-elokuussa

Leviäminen

- Kasvullisesti veteen muodostaman juurikerroksen avulla ja siemenistä

Haitallisuus

- Isosorsimoa ei ole luokiteltu haitalliseksi vieraslajiksi, mutta se muodostaa laajoja kasvustoja, jotka syrjäyttävät alkuperäistä lajistoa
- Uhkaa rantavyöhykkeitä umpeen kasvulla
- Uhkaa erityisesti kalojen ja rapujen elinympäristöjä
- Aiheuttaa haittaa rantojen virkistyskäytölle
- Kulkeutuu uusille alueille esim. veneiden, trailerien saappaiden mukana

Torjunta

- Torjunta tulisi aloittaa kasvustojen ollessa pieniä
- Kukintojen niitto ennen kuin ne tuottavat siemeniä
- Kasvin kitkentä juurineen maasta
- Kasvustojen peittäminen valoa läpäisemättömällä pressulla
- Torjuntaa toistettava useita kertoja kasvukauden aikana ja useana vuonna peräkkäin

Jätteen käsittely

- Niitetty kasvijäte on poistettava huolellisesti vedestä
- Kasvijätteet voi hävittää kaksinkertaisessa jätessäkin pieninä erinä poltettavana jätteenä
- Maasta kaivetut juurakot hävitetään haitallisena vieraskasvijätteenä
- Mikäli niitetty kasvimassan läjitetään maalle, tulee se tehdä tarpeeksi etäälle vesistöstä ja valvova, ettei kasvi pääse leviämään uusille alueille
- Niitetyn kasvillisuuden läjittämiseen tarvitaan kiinteistön omistajan lupa

Lajikortti 8. Espanjansiruetana (*Arion vulgaris*)

Tunnistaminen

- Kookas etana, jopa 7-14 cm pitkä
- Väriltään vaihteleva: punaruskea, likaisenruskea, harmaa tai lähes musta
- Hengitysaukko kyljen etuosassa, eläimen oikealla puolella
- Jalan alapinta eli antura on kokovaalea tai reunoiltaan hieman keskiosaa tummempi
- Lima on vaalean oranssinkeltaista tai lähes väritöntä
- Kaksineuvoinen eli yksi yksilö voi samaan aikaan toimia sekä naaraana että koirana

Elinympäristö

- Kulttuuriympäristöt

Lisääntyminen

- Kaksineuvoinen eli yksi yksilö voi samaan aikaan toimia sekä naaraana että koirana
- Munii kymmenien munien rykelmiä
- Yksi espanjansiruetana tuottaa kesänaikana 200-300 munaa

Haitallisuus

- Kansallisesti haitallinen vieraslaji
- Kaikkiruokainen massalaji, joka aiheuttaa tuhoa puutarhoissa ja viljelyksillä
- Syövät myös eläinten raatoja
- Lima voi sisältää haitallisia bakteereja

Torjunta

- Pään leikkaaminen saksilla sarvien välistä pitittäin
- Pään murskaaminen riittäväällä voimalla kovaa alustaa vasten
- Kiehuvan veden kaataminen etanoiden päälle
- Etanoiden pakastaminen

Jätteen käsittely

- Kuolleet etanat voi haudata omalla kiinteistöllä syvälle maahan tai kompostoida suljetussa lämpökompostorissa
- Tiiviisti muovipussiin pakattuna sekajätekeräykseen jäteaseman ohjeiden mukaan

